

PRAKTISCH EN HANDZAAM BOEK 'DE GROEISCHOOL' VERSCHENEN

Met een growth mindset komt ieder kind tot leren

Stel je voor: je hebt een groep 7 die relatief zwak is. Je vermoedt dat de leerlingen, eenmaal in groep 8, matig zullen scoren op hun eind-Cito. Wat te doen in zo'n korte tijd? Bestaan er interventies die een groep ineens op een hoger plan brengen? Dat zou zomaar kunnen...

Begin aan een ingewikkelde opgave met het idee: *Dit kan ik niet. Dit ligt mij niet. Hier ben ik niet goed in. Dat weet ik uit ervaring. De vorige keer lukte het ook al niet. Ik zal weer op pijnlijke wijze bevestigd worden in mijn onkunde op dit gebied. Ik kan er beter niet aan beginnen.* Hoe groot is dan de kans dat je de opgave tot een goed einde brengt?

Op veel scholen ondervinden leerlingen, afhankelijk van de cultuur van de klas en de houding van de leraar, met name wat ze niet kunnen. Maar het is maar net hoe je een leerling benadert.

FALEN EN LERING TREKKEN

Dit – kort door de bocht – is het idee achter de fixed en de growth mindset van de Amerikaanse professor psychologie Carol Dweck. Zij stelt dat we er vaak van overtuigd zijn dat onze talenten en vaardigheden zijn aangeboren. Dat ze vastliggen. Kortom: ze zijn *fixed*. Het heeft dus niet zoveel zin om te proberen iets onder de knie te krijgen wat je niet ligt; dat is gedoemd te mislukken. Dat is pertinent onjuist, volgens Dweck. We kunnen misschien niet in alle vakken excelleren, maar we kunnen veel meer leren dan we vaak denken. Hoe? Door te proberen. Door bereid te zijn te falen en daarvan niet ontmoedigd te raken, maar er lering uit te trekken.

Eerder dit jaar verscheen *De Groeischool*, een boek dat inzoomt op de growth mindset en laat zien hoe je deze andere manier van naar onderwijs kijken kunt invoeren op een school. Ferd van den Eerenbeemt is een van de auteurs. Hij licht toe: 'Op veel scholen ondervinden leerlingen, afhankelijk van de cultuur van de klas en de houding van de leraar, met name wat ze *niet* kunnen. Maar het is maar net hoe je een leerling benadert. Stel, een leerling haalt voor bepaalde stof de eerste keer een 1 en de keer erop een 4. Dan kun dat op verschillende manieren bekijken. Leerkrachten met een fixed mindset zullen zeggen: 'Sorry joh, maar deze stof ligt jou niet.' Maar een leerkracht met een growth mindset zal iets

In de groeischool staat leren voorop en haalt iedereen (leerlingen, leraren en directie) het beste uit zichzelf en uit anderen.

zeggen in de trant van: 'Je hebt goed gewerkt – moet je zien wat voor een enorme sprong je hebt gemaakt! Wat heb je nu nog nodig om de volgende keer verder vooruit te gaan?'

Een growth mindset heeft overigens niet alleen voordelen (en gevolgen) voor kinderen die moeite hebben met leren, aldus Ferd. 'Als een leerling een hoog punt haalt, zou je hem kunnen complimenteren: 'Goed gedaan, joh. Je hebt een 8 en beheerst deze stof.' Maar je zou ook kunnen zeggen: 'Ga nou eens na wat je nog niet goed had begrepen en bedenk een manier om ook die stof onder de knie te krijgen.'

AANGEMOEDIGD

Als je kinderen vanuit een growth mindset benadert komen ze beter tot leren, zo heeft Dweck proefondervindelijk aangetoond. Ferd: 'Dweck splitste een klas op in twee groepen en liet ze een puzzel maken. Tegen de ene groep zei ze: 'Wat een goed resultaat!

Wat zijn jullie slim!' Tegen de andere groep zei ze: 'Wat hebben jullie hard gewerkt. Jullie hebben flink je best gedaan!' Let wel:

16 JANUARI 2019: BOEKPRESENTATIE IN THEATER

Het boek *De Groeischool* wordt op woensdag 16 januari 2019 officieel gepresenteerd door Leraren met Lef in het Hofplein Theater in Rotterdam. De presentatie wordt omlijst met een uiteenzetting over het fenomeen growth mindset en 'work shots' met veel praktische tips voor klas en school. Er is plaats voor 150 mensen, de toegang bedraagt € 68,-.

Wilt u deze bijeenkomst bijwonen? Stuur dan een mailtje naar tessa@inspirezzo.nl.

Ferd van den Eerenbeemt (1960) studeerde culturele antropologie in Leiden en werd vervolgens organisatieveranderaar. In 2000 begon hij met anderen voor zichzelf *Informatiewerkplaats*, een bedrijf dat de toekomst van internet aftastte en toepassingen bedacht. In 2005 startte hij Inspirezzo, een bedrijf dat het onderwijs wil inspireren in de breedste zin van het woord en daarin een sleutelrol toekent aan de leerkracht. Inspirezzo is ook de drijvende kracht achter het jaarlijkse TEDx-AmsterdamED (education). Ferd geeft samen met medeauteur Jeroen van den Berg trainingen en lezingen over de growth mindset.

Kennismaken met Ferd?
Mail naar ferd@inspirezzo.nl
of bel 06 - 21 50 51 82.

de ene groep had de puzzel niet significant beter gemaakt dan de andere. Daarna maken de leerlingen een tweede puzzel. Wat gebeurt er vervolgens? De groep die ze de hemel in prees wordt bang en denkt: wacht even, deze puzzel is moeilijker. Zo meteen blijkt dat we helemaal niet zo slim zijn. Gevolg: ze maken de puzzel minder goed en bedenken smoesjes waarom dat is gebeurd. Ze stellen het resultaat mooier voor dan het is. Dat komt door de fixed mindset. De tweede groep daarentegen maakt de puzzel beter. Ze voelen zich aangemoedigd; het resultaat van een growth mindset.'

ONBEWUST IN DE FOUT

Dat – als het om leren gaat – een growth mindset de voorkeur geniet boven een fixed mindset, betekent volgens Ferd niet dat je alles zou moeten (willen) kunnen. 'Als ik tegen mijn vrouw zeg: 'Jij kunt ook leren die zware boodschappen te sjouwen' of 'jij kunt ook de containers aan de straat zetten' en zij zegt tegen mij: 'Jij kunt best zelf die knoop weer aan je hemd zetten', dan maken we het elkaar onnodig moeilijk. Je kunt best met elkaar afspreken dat je de gezamenlijke taken zo verdeelt dat ieder datgene doet waarin hij beter is dan de ander. Maar we moeten oppassen dat

IEDEREEN EEN 10!

Stel, je twijfelt aan je capaciteiten. Je bent kritisch en onzeker. Stiekem houd je er al rekening mee dat het resultaat van je inspanningen bedroevend zal zijn. Hoe groot is dan de kans dat je glansrijk slaagt?

Dirigent Benjamin Zander draait het om, aldus Ferd. 'Op een veelbekeken video op YouTube zegt Zander: 'Stel jezelf voor dat je aan het eind van een schooljaar een 10 hebt gehaald. Een 10 binnen de scope van jouw capaciteiten. Wat is er in de tussentijd gebeurd?' Het mooie daarvan is dat mensen als het ware verliefd worden op het droombeeld dat ze van zichzelf krijgen en daar naar gaan leven. Ze krijgen vertrouwen en boeken resultaten die ze niet voor mogelijk hadden gehouden.'

Zoek op YouTube op 'Benjamin Zander, How to give an A'.

we iemand ervan overtuigen dat hij iets niet kan terwijl hij het misschien wél kan. En dat doe je onbewust al snel. Ik heb die fout zelf ook gemaakt bij mijn zoon. Hij zei ooit tegen mij: ‘Pap, ik kan niet zingen.’ Ik zei: ‘Joep, daar zou je best wel eens gelijk in kunnen hebben.’ Ik had hem immers onlangs horen zingen onder de douche. Ik had dit niet moeten bevestigen. Ik had hem kunnen zeggen: ‘Nou Joep, je kan het misschien nog niet zo goed, maar door oefening kun ook jij leren zingen. Misschien niet goed genoeg om The Voice of Holland te winnen, maar echt heel behoorlijk.’ Zonder dat we het weten zetten we mensen vast: dát kun jij goed, dáár heb jij geen aanleg voor.’

SECRETARESSE PROMOVEERT

Ferd schreef het boek met zijn voormalige collega Iris Bunnig, Jeroen van den Berg (voormalig leraar van het jaar van Den Haag) en neuropsycholoog Marcia Goddard. ‘Marcia is een mooi voorbeeld van hoe een fixed en een growth mindset werken. Marcia had op school vaak te horen gekregen wat ze allemaal niet kon. Ze haalde weliswaar haar vwo-diploma maar studeerde niet door, omdat ze niet zo’n positief zelfbeeld had. Daarom besloot ze te gaan werken als secretaresse, tot iemand opmerkte dat ze veel meer in haar mars had. Ze is toen alsnog gaan studeren. Binnen de kortst mogelijke tijd is ze gepromoveerd en heeft ze zich verdiept in de growth mindset. Zij heeft vooral bijgedragen aan het hoofdstuk ‘Hoe gedragen wij ons?’.

Dat de aanpak werkt, bleek op een middelbare school in Rotterdam. ‘We zijn vorig jaar gevraagd twee klassen havo 5 ‘vlot te trekken’. De klassen liepen niet goed en de school vreesde dat veel leerlingen voor het eindexamen zouden zakken. Bij de ene klas sloeg onze methodiek meteen aan, bij de andere klas duurde het wat langer. Die leerlingen waren achterdochtig. Later gingen ook zij om. Sterker nog: ze werden onze ambassadeurs. Ze kwamen namelijk zelf tot de conclusie dat ze al die jaren op de havo niet op de juiste manier waren gestimuleerd om te leren. Dus wat deden ze? Toen de school een studiedag had, organiseerden ze een workshop voor leraren over de growth mindset. Die zat beide keren helemaal vol, met nogal wat leraren met een fixed mindset. De schellen vielen hun van de ogen.’

Hoe liep het af in Rotterdam? Ferd: ‘De twee klassen hebben het beter gedaan dan voorspeld. Een rechtstreeks verband met de training growth mindset is uiteraard moeilijk te leggen. Het is ook maar de vraag of je met een paar ‘lessen’ zoveel kunt veranderen aan patronen die in 17 jaar zijn ingesleten. Daar is meer voor nodig. Wat duidelijk is, is dat een growth mindset begint bij de

DE GROEISCHOOL

De principes van de growth mindset zijn breed toe-
pasbaar in het onderwijs, vanaf po via vo en mbo tot
en met hbo. *De Groeischool* maakt niet alleen
duidelijk wat het hebben en stimuleren van een
growth mindset behelst, maar maakt het begrip ook
hanteerbaar. Ferd van den Eerenbeemt: ‘Het is niet
ingewikkeld geschreven en het is geen dik boek
geworden, maar de inhoud is stevig. Het boek laat
ook zien hoe je de ‘growth mindset’ implementeert
in een organisatie. Dat is belangrijk, want schoollei-
ders kunnen vaak nog veel leren over organisatie-
ontwikkeling. Verder maakt het boek duidelijk dat de
aandacht voor de growth mindset geen hype is,
maar dat het gaat om de structurele manier waarop
een docent een leerling benadert. Sta je open voor
hem en geef je hem een kans, of zet je hem vast?’

leerkrachten en de manier waarop zij leerlingen benaderen. Je moet een kind niet in een keurslijf persen, maar juist de ruimte geven. Eigenlijk zou iedere school moeten werken aan een growth mindset. Het onderwijs bepaalt in hoge mate je leven. Dáár moet het gebeuren. Dáár kan het verschil worden gemaakt en de basis worden gelegd voor maatschappelijk succes. En als leerlingen tot leren komen, is dat ook voor de managers in het onderwijs goed nieuws, want het leidt tot betere leerresultaten en meer waardering van ouders en kinderen.’

DE GROEISCHOOL

Iris Bunnig,
Ferd van den Eerenbeemt,
Marcia Goddard en
Jeroen van den Berg

Prijs € 19,95
ISBN 978-94-6367-595-6

Verkrijgbaar via Leuker.nu

TEKST EN FOTOGRAFIE MARTIN VAN ROOIJ
FIGUUR BOEK DE GROEISCHOOL